

Math. Vessou	52"	
Lust. Ahim Jagers Dr		42,
Pau Stender	3.	
Vatter Onaria		9"
Broon Nind	32"	
Lust. Helena Johana Dr		27,
Pau Vessou	5"	
Math. V. B.	48	

Pyrröjen alkujuuret ja DNA-tutkimuksen tilanne

Ari Kolehmainen

Suku- ja historiapalvelu Menneen jäljet

www.menneenjaljet.fi

kolehmainen.ari@gmail.com

25.11.2025

Erikoisalana sukujen alkuvaiheet ja geneettinen sukututkimus

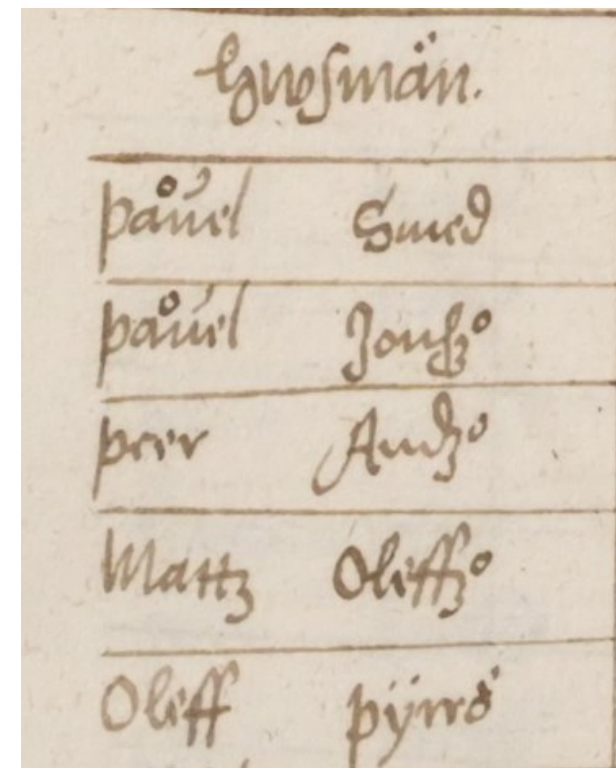
- ☐ Koulutuspohjana Suomen historian maisteri, väitöskirjatutkija 1/2025 ->
- ☐ Sukututkimus harrastuksena vuodesta 1999. Sivutoimisena vuodesta 2014 ja päätoimisena ammattisukututkijana yrityksessä Suku- ja historiapalvelu Menneen jäljet tammikuusta 2018 lähtien: www.menneenjaljet.fi
- ☐ Erityisenä tutkimusalueena savolaiset ja savolaisperäiset suvut (Kainuu, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala, Pohjanmaa), myös Karjala tuttua
- ☐ Erityisalana isälinjaisten DNA-testien hyödyntäminen perinteisen sukututkimuksen tukena

Missä on Pyrröjen alkujuuret?

- ❑ Kaksi vastakkain olevaa lähdettä: asiakirjojen perusteella Pohjois-Pohjanmaalta vs. Y-DNA:n perusteella Ylä-Savon Nissisiä
- ❑ DNA kertoo lahjomattoman totuuden -> voiko teorian sovittaa yhteen vai onko Pyrröjen isälinja ”katkennut” 1600-luvulla?
- ❑ Uusin DNA-tulos (Pohjois-Savon Lappalainen) lähimmäs Pyrröjä -> Pyrröt eivät liene sittenkään Soanlahden Nissisten katkennut linja, vaan jotain muuta Pohjois-Savon Nissisten haaraa (kuten Lappalainenkin) -> onko Pyrrö sittenkin nimenvaihdos Nissisestä?

Pyrröt Pohjois-Pohjanmaalla 1/3

□ Pyhäjoen tilattomien huonemiesten luettelossa vuonna 1593 tavataan tiettävästi ensimmäinen merkintä nimestä Pyrrö, kun se on kirjattu Ollille (Oleff Pyrrö, alin rivi). Seuraavana vuonna selviää Ollin patronyymi, Niilonpoika, joka vahvistaa hänen olleen sama mies, joka perusti reilua vuosikymmentä myöhemmin Oulaisten Pyrrön talon

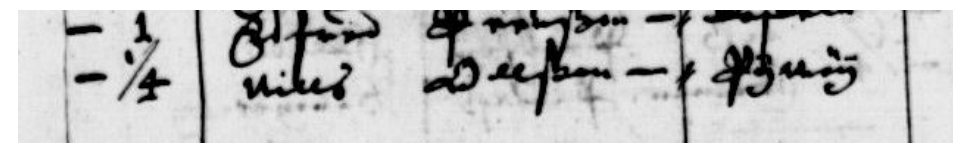

A handwritten list of names on aged paper, titled 'Pyhäjoen.' at the top. The list is organized into two columns by horizontal lines. The names are written in a cursive script typical of the late 16th century. The entries are: 'pauul' and 'Sund' on the first line, 'pauul' and 'Jouho' on the second, 'pauul' and 'Ando' on the third, 'Mantz' and 'Oleff' on the fourth, and 'Oleff' and 'pyrrö' on the fifth. The final entry, 'pyrrö', is the first occurrence of this name in the document.

Pyhäjoen.	
pauul	Sund
pauul	Jouho
pauul	Ando
Mantz	Oleff
Oleff	pyrrö

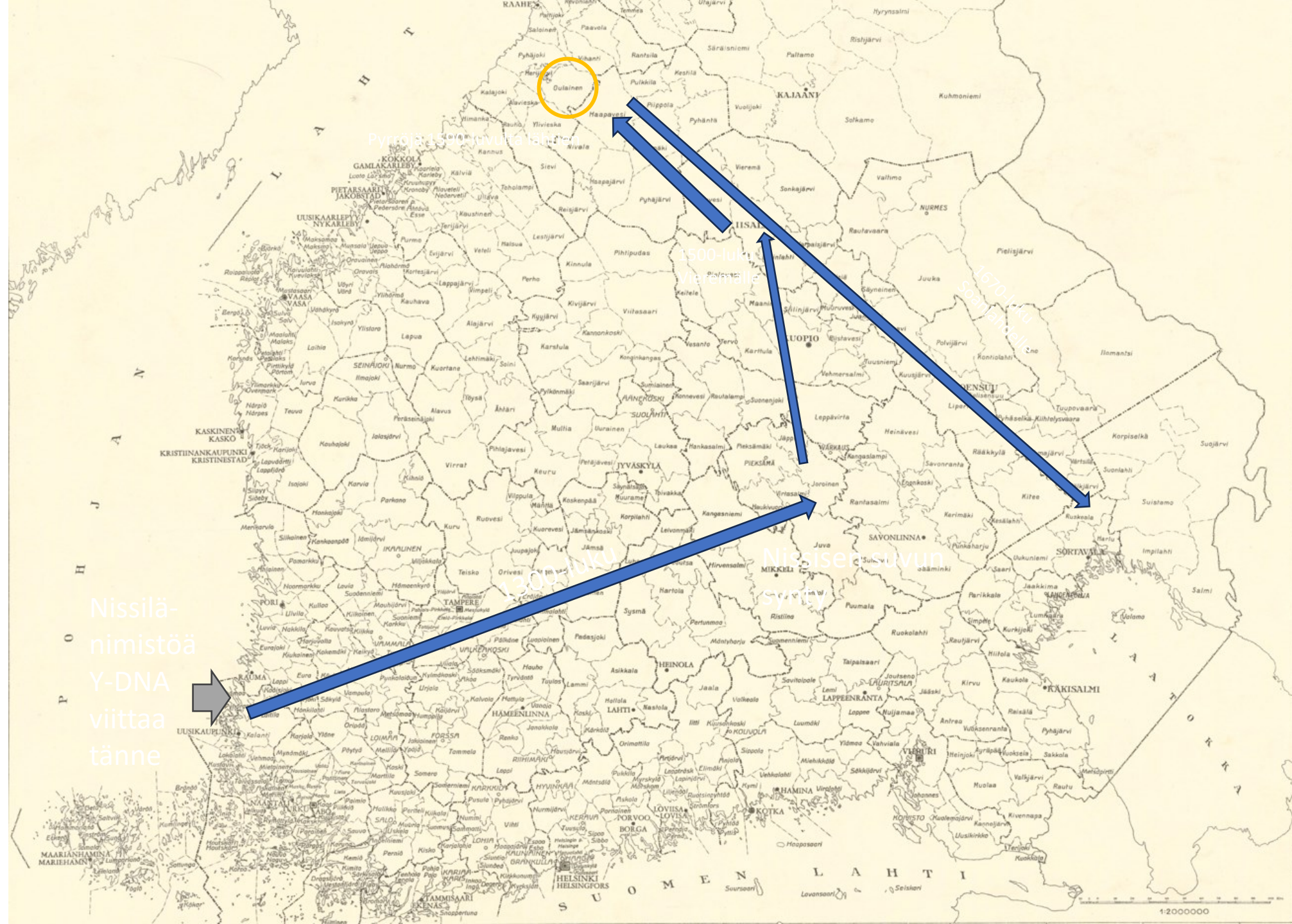
PYRRÖT POHJOIS-POHJANMAALLA 2/3

□ Suur-Pyhäjoen historian (Matinolli Eero, 1969) perusteella Pyrrön talo olisi perustettu vuonna 1607 Olli Niilonpojan toimesta. Veroluetteloiden perusteella $\frac{1}{4}$ manttaalin suuruinen talo, joka näyttäisi olevan myöhempi Pyrrö, ilmestyy maakirjoihin jo vuonna 1606. Vielä edellisen vuoden maakirjassa (v. 1605) Olli Niilonpoikaa verotettiin yhdessä Heikki Pekanpojan kanssa $\frac{3}{4}$ manttaalin suuruisella tilalla. Ilmeisesti tuo talo on Piipsjärven Rautio (myöhempi Mikkola).

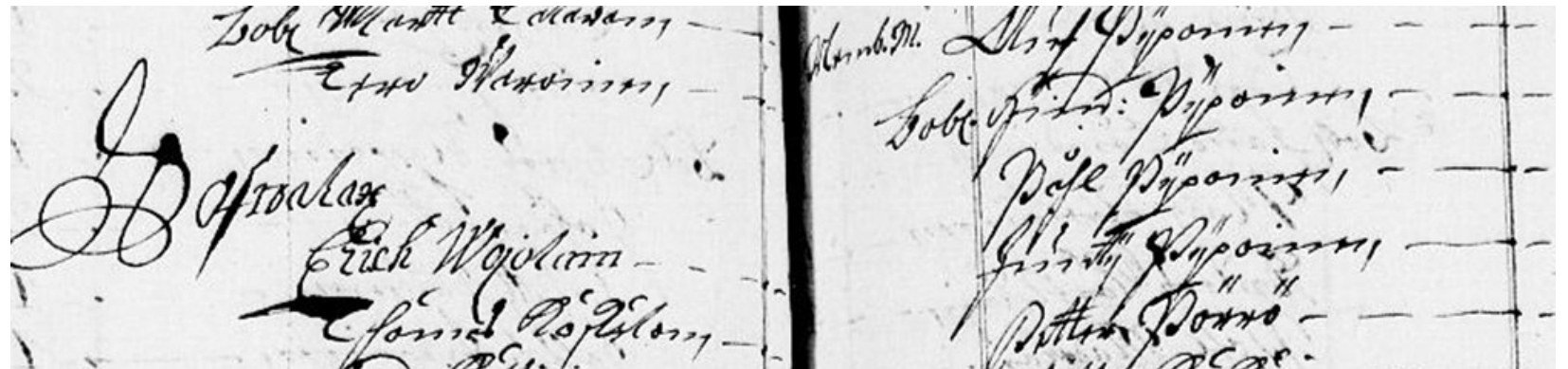
Pyrröt Pohjois-Pohjanmaalla 3/3

- ❑ Olli Niilonpoika oli veroluetteloiden perusteella talon isäntänä vuoteen 1635 asti. Nimeä Pyrrö ei kuitenkaan vielä noina vuosina tule esille. Löysin ensimmäisen kerran Pyrrö nimen vuoden 1645 henkikirjassa Niilo Ollinpojan kohdalla. Niilo Ollinpoika seurasi isäntänä vuodesta 1641 lähtien
- ❑ Vuoden 1627 ruodutusluettelossa isäntänä on Niilo Ollinpoika, tuolloin iältään 40 vuotta, eli syntymävuosi olisi noin 1587. Niilo Ollinpoika oli isäntänä vuoteen 1661 asti. Jos ikätieto pitää paikkansa, hän olisi ollut tuolloin jo noin 74-vuotias
- ❑ Niilo Ollinpojalle oli merkitty jo 1620-luvun lopun ruodutusluetteloissa kaksi täysi-ikäistä poikaa: Jaakko ja Yrjö
- ❑ Henkikirjoissa tavataan ensimmäisen kerran ainakin vuonna 1653 Niilon poika Heikki Niilonpoika Pyrrö, josta tuli isäntä taloon vuoden 1661 jälkeen. Kun Niilo näyttää tyypilliseltä nimeltä Oulaisten Pyrröillä, on hyvä mahdollisuus, että ainakin 1670-luvulta lähtien Soanlahdella asunut Pekka Pyrrö olisi Niilo Ollinpoika Pyrrön (s. noin 1587) nuorin poika. Pekka Pyrrön pojistahan eräs oli juuri Niilo (s. noin 1685), josta Soanlahden Pyrrö-suku polveutuu.

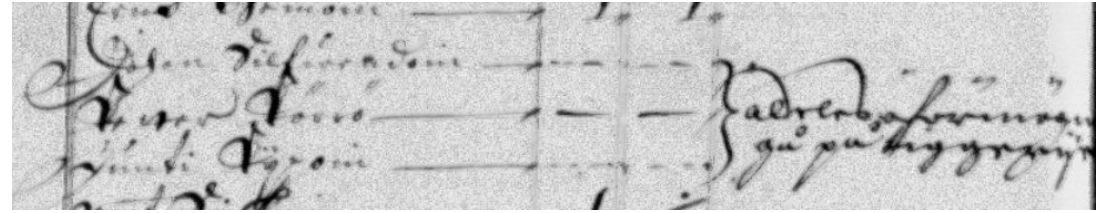
Ensimmäiset Pyrröt Laatokan Karjalassa

- ❑ Pyrrö talonnimenä Pohjois-Pohjanmaalla, Oulaisten Piipsjärvellä ja Käsämäellä -> luultavasti Pyrröt tulleet Laatokan Karjalaan Pohjois-Pohjanmaalta -> Käkisalmen Karjalan aukollinen asiakirja-aineisto vaikeuttaa
- ❑ Pekka Pyrrö Soanlahdella ainakin v. 1674 (kuva vuoden 1683 luettelosta)

Pyrröt soanlahdella

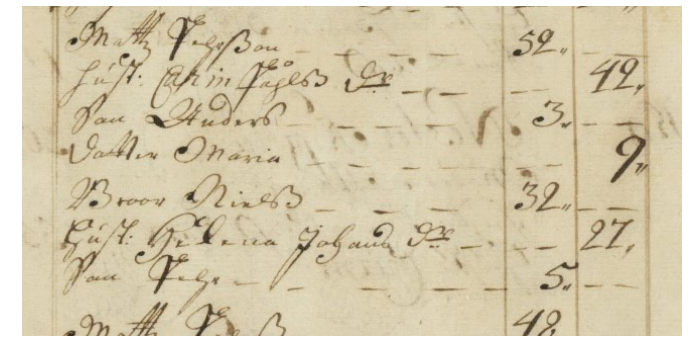
1/6

- ❑ Pekka Pyrrön talo köyhtyi 1690-luvulla, kuten ajalle tavallista (suuret kuolonvuodet) ja Pekka oli kerjuulla v. 1696
- ❑ Vuoden 1696 jälkeen alkaa jälleen pitkä asiakirjakatko. Tähän väliin mahtuvat niin Suuri Pohjan sota (1700–1721) kuin isoviha (1713–1721). Nämä päättyivät Uudenkaupungin rauhaan vuonna 1721, joka samalla päätti Ruotsin suurvalta-ajan. Asiakirjat jatkuvat isovihan jälkeen
- ❑ Pyrröjen asuinpitäjästä Ruskealasta on kuitenkin käytettävissä vain muutamia lähteitä 1700-luvulta. Henkikirjoja ei Käkisalmen läänissä pidetty, eikä maakirjojakaan ole muutama revisiomaakirjaa lukuun ottamatta. Muutamat väestöluettelot onneksi antavat Pyrröjen suvusta melko hyvän kuvan.

Pyrröt Soanlahdella

2/6

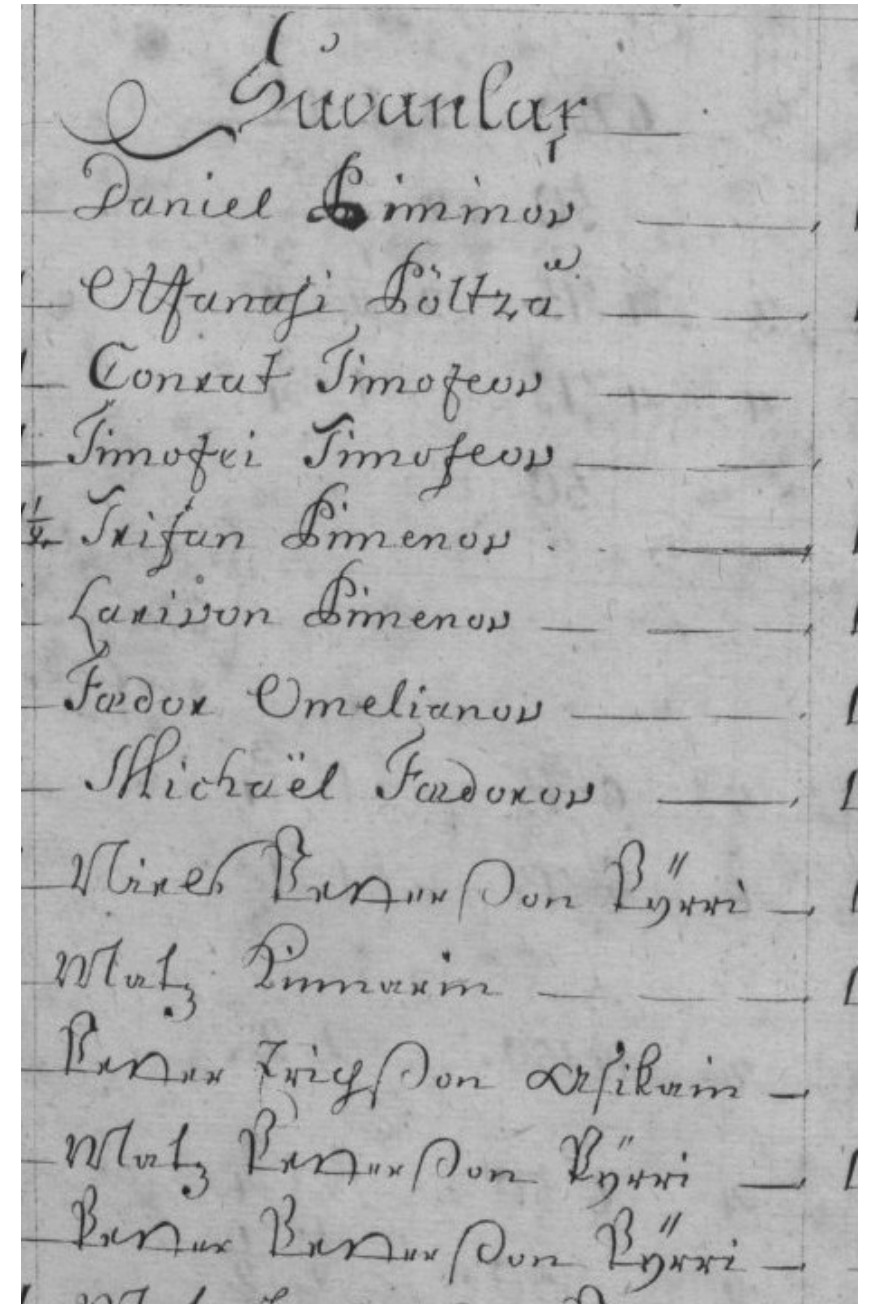
Matti Pyrrö	52	42
Lut. Pekka Pyrrö	3	9
Pekka Pyrrö	32	27
Antti Pyrrö	5	42

- ❑ Kantaisä Pekka Pyrröllä, jonka voidaan olettaa syntyneen noin 1640–1645, oli ainakin kolme aikuiseksi elänyttä poikaa. Pojat Matti, Pekka ja Niilo löytyvät 1700-luvun väestöluetteloista
- ❑ Vuoden 1722 väestöluettelo käsittää myös Ruskealan pitäjän. Luettelossa käytettiin valitettavan kitsaasti sukunimiä. On kuitenkin pääteltävissä myöhempien väestöluetteloiden perusteella, että Pyrröjä edustavat vuoden 1722 Soanlahden perheistä 52v-vuotias Matti Pekanpoika (s. noin 1670), vaimonsa Kaarina Paavontytär (s. noin 1680), heidän lapset Maria (s. noin 1713) ja Antti (s. noin 1719), Matin nuorempi veli Niilo Pekanpoika (s. noin 1690), Niilon vaimo Helena Juhontytär (s. noin 1693) ja heidän poikansa Pekka (s. noin 1717)

Pyrröt Soanlahdella

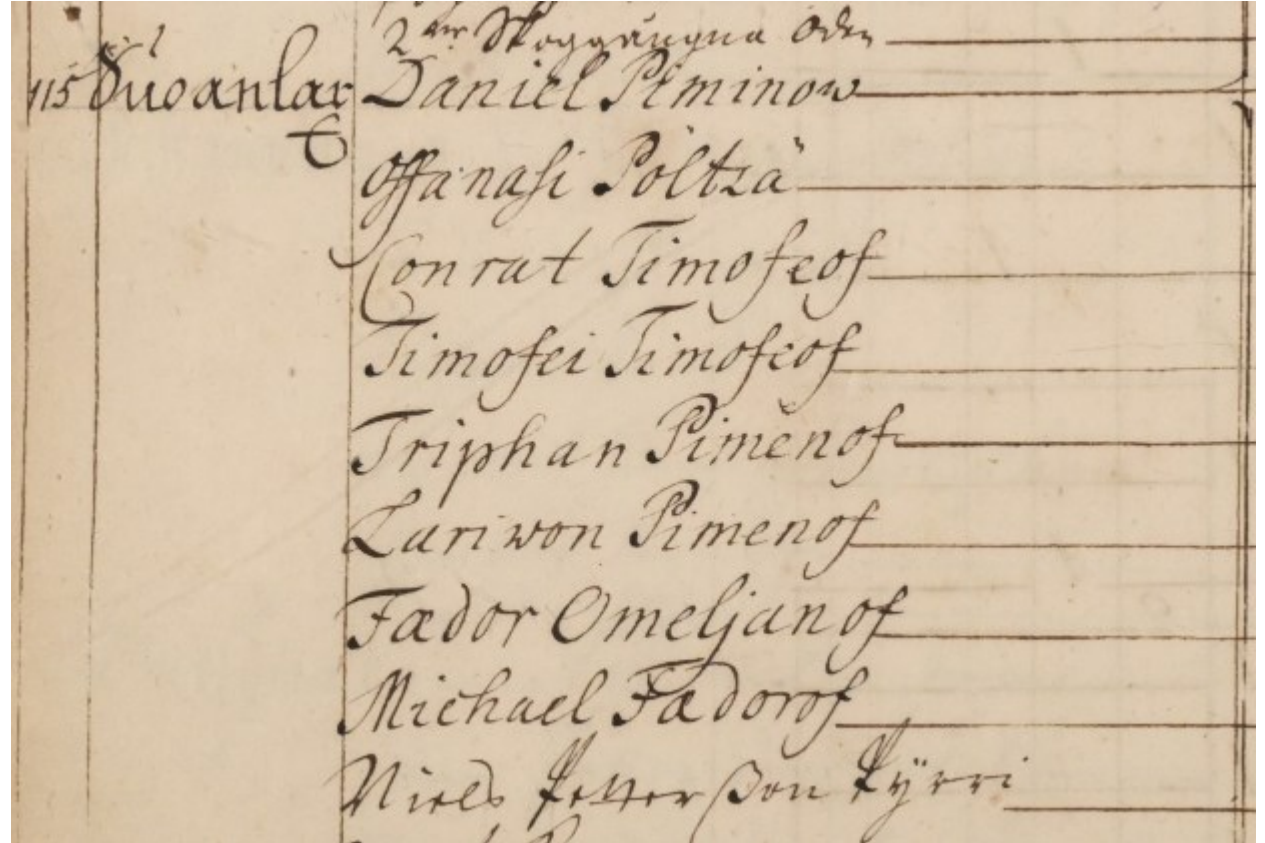
3/6

- ❑ Seuraava lähde on vuoden 1727 verorevisiomaakirja. Pyrröillä oli tuolloin Soanlahden kylällä kaksi taloa. Toista hallitsi Niilo Pekanpoika Pyrrö ja toista yhdessä veljekset Matti Pekanpoika ja Pekka Pekanpoika Pyrrö. Vuoden 1722 väestöluettelosta Pekka Pekanpoika Pyrrö puuttui. Hän on voinut asua muualla tai olla väliaikaisesti poissa väestölaskentaa tehdessä. Myös Niilo Pyrrön lapsista osa puuttuu väestöluettelosta, ja kuten sanottua, eivätkä myöskään iät osu kohdilleen. Luonnollisesti ikätiedot voivat olla myös myöhemmin väärin ja siten vanhin tieto olisi lähinnä oikeaa. Veljesten patronyymi Pekanpoika kuitenkin vahvistui vuoden 1727 revisiomaakirjasta

Pyrröt Soanlahdella 4/6

❑ Revisiomaakirja on käytettävissä myös vuodelta 1728. Se ei tuo muutoksia edelliseen vuoteen. Samat Pekka Pyrrön pojat ovat tuonakin vuonna verotettuina Soanlahdella

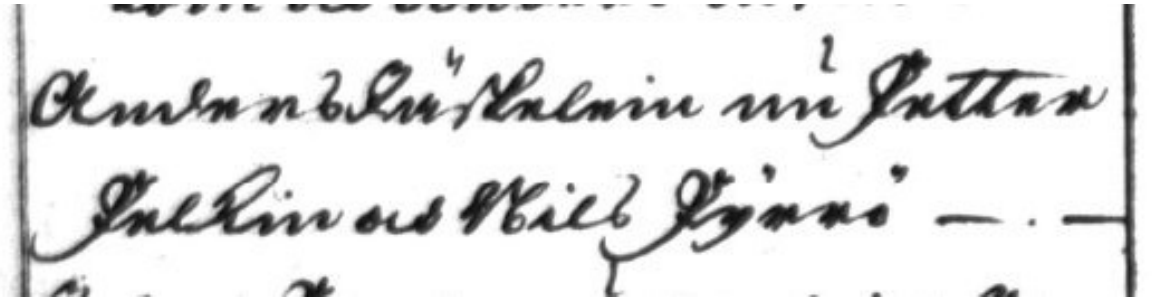

Handwritten list of names, likely a tax record, written in cursive script on lined paper. The names are listed vertically, with some names crossed out or corrected. The names are: Daniel Piminow, Offanasi Poltza, Conrat Timofeof, Timofei Timofeof, Triphan Pimenof, Lariwon Pimenof, Fador Omeljanof, Michael Fadorof, and Nils, Fadorson Ljörri.

115 Duoanlar Daniel Piminow
Offanasi Poltza
Conrat Timofeof
Timofei Timofeof
Triphan Pimenof
Lariwon Pimenof
Fador Omeljanof
Michael Fadorof
Nils, Fadorson Ljörri

Pyrröt Soanlahdella

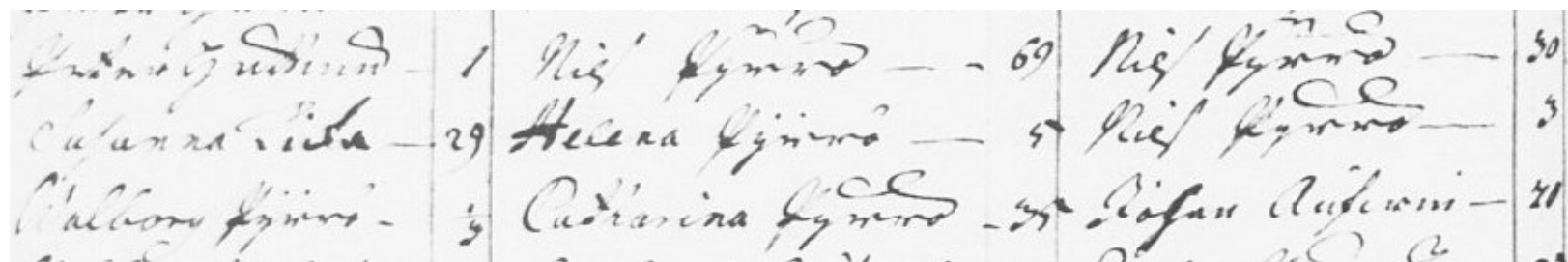
5/6

- Seuraavat asiakirjat ovat käytettävissä vuosilta 1753 (verorevisiomaakirja) ja 1754 (väestöluettelo). Niilo Pyrrö on siirtynyt Soanlahdelta Kontioleppälahden kylään. Hän asuu Antti Jääskeläisen entistä taloa. Soanlahden kylällä sijainnut Niilo Pyrrön talo on sen sijaan päätynyt ortodoksisukuisella Osip Kauppiselle. Matti ja Pekka Pyrrön aiempaa taloa Soanlahden kylässä hallitsevat vuonna 1753 Matti Skinnari ja Trofim Fedorov

Pyrröt soanlahdella 6/6

□ Vuoden 1754 väestöluettelo on antaa jo tarkan kuvan perheistä. Vaikka perhesuhteita ei siinä olekaan lueteltu, ovat ne ikätietojen perusteella pääteltävissä. Myöskään kyliä, eikä taloja ole eroteltu mitenkään. Ihmiset ovat lueteltu vain peräkkäin. Tästä väestöluettelosta löytyy silti hyvät tiedot Niilo Pyrrön perheestä. Niilo on merkitty 69-vuotiaaksi ja hän on jo leski

Pyrrö, Niilo	1	Niilo Pyrrö	69	Niilo Pyrrö	50
Helena Pyrrö	29	Helena Pyrrö	5	Niilo Pyrrö	3
Caarina Pyrrö	3	Caarina Pyrrö	28	Päivar Aukoniemi	21

15

10

5

Nissisten kantatalot

- 1) Joroisten Kaukoset polveutuvat Joroisten Kaitaisten Nissisistä, vanhasta arviokunnasta n:o 710, jonka omisti verollepanomaakirjassa Klemetti Nissinen. Kaukoset eivät kuitenkaan polveudu Klemetistä, sillä Nissiset olivat vaihtaneet omistuksiaan Kaitaisten talojen välillä.
- 2) Kaukosten esi-isät olivatkin siten arviokunnasta n:o 719, jota hallitsivat verollepanomaakirjan aikaan Lauri Pekanpoika, Niilo Laurinpoika ja Olli Laurinpoika Nissinen. Alkuperäiset Nissiset katoavat lopulta Joroisista ja 1720-30-luvulla Nissisen nimi korvautuu Kaukosella.
- 3) Nissiset olivat raivanneet myös kaksi uudistilaa Ylä-Savoon. Sälevällä taloa (arviokunta n:o 1780) hallitsi Klemetti Nissinen.
- 4) Vieremän Nissilässä (arviokunta n:o 1755) isäntänä oli puolestaan Paavo Nissinen. Nissilän kylä kuuluu nykyään Vieremän kuntaan ja Sälevä puolestaan on osa Sonkajärveä.

Yhteystiedot

Ari Kolehmainen

Suku- ja historiapalvelu Menneen
jäljet

Puh. 040 830 6457

kolehmainen.ari@gmail.com

www.menneenjaljet.fi